

سلاطین اسلام

دن برنجی جز

خلفاء بنی امیہ بیاننده

قرانده خادم العلم: محمد صادق الایمانقولی اثری.

ناشری:

کتابچی حسینف ورثه لری

قرانده.

مقدمه

معلوم فارئین کرامدرکہ: بزم قرآن ولایتی اہل اسلامی تلنک، بوقتقہ قدر، اولک اوتکن اسلام خلیفہلری وپادشاهلرینک احوالینى بالتفصیل بیان ایتکوچی، برتاریخ کتابی یازلمادقتدن؛ ملتہزنک آندابن کتابقہ احتیاجی بیک کوچلیدر.

بو بندہ عاجز، اخوان ملتہنک اوشبو دردلرینہ شاید بردوا بولور امیدى ایله، عثمانلى و عربى تللرده اولان معتبر تاریخ کتابلرندن ترجمہ ایدوب، اوشبو «سلاطین اسلام» نام کتابنى یازارغہ مبادرت ایلدم. حق سبحانہ و تعالی، لطف و کرمى ایله موفق ایدارسہ، اوشبو کتابنک، خلفاء راشدین (رضوان الله تعالى علیہم) دن صوگ، ایگ اولسگی خلیفہ اسلام، حضرت معاویہ دن باشلاب، صوگنى عصرلرده کچمش سلاطین عثمانیہ (خلد الله تعالى ملکهم) گہ قدر کیلگان خلفاء و ملوک اسلامیه نك احوال لرینى تفصیل اوزره بیان ایلامک مقصد عاجزانہ مدر. بعون الله تعالى و توفیقہ.

حاضرده، شامداغى خلفاء بنى امیه احوالینى مبین اولان، اوشبو برنجى جزئى تمام اولوب طبع و تمثیلینہ مبادرت ایلدی. انشاء الله تعالى، عنقریب بغدادداغى خلفاء عباسیه احوالندک اولان ۲نجى جزئى، صکره مغرب ولایتندہ، اندلسک کچمش خلفاء بنى امیه احوالندک اولان ۳نجى جزئى طبع ایدلهچکدر. ۴نجى جزئى مصرده اولان خلفاء عباسیه احوالندہ اولوب وهکندا صوگنى جزئلرى هر قایوسى، ملوک اسلامیه دن بر طائفہنک احوالینى بیاندہ اولاچقدر. وبالله التوفیق.

قرانده ۹نجى نومر مسجد جامع حضورنده امام

صادق الایمانقولی.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الحمد لله الذي جعل السلاطين المؤمنين حماة الشرع وحفاظ الدين
المبين وسبب انتظام امور المسلمين والصلوة والسلام على خير خلقه سيد
الانبياء والمرسلين وآله وصحبه اجمعين في الملاء الاعلى الى يوم الدين.
ام بعد اوشبو فقير حقير محمد صادق بن شاه احمد الايمانقولى القزاني
قزان ولايتى اهل اسلامى تيملك بر مفصل اسلام تاريخى نى بيان ايتكان كتابناڭ
هيچده بولماديني هم آنداين كتابقه احتياج بيك كوچلى ايد كيني ملاحظه
ايدوب اخوان دينگه بر خدمت خالصانه بولسون ديوب مطالعهسى
ميسر بولغان كتب توارىخ دن اخذ واستفاده ايله، اوشبو تاريخ كتابيني
تأليفك مبادرت ايلدم

اؤلسگى پيغمبرلر نڭ صلى الله تعالى عليهم هم افندمز حضرت محمد
المصطفى صلى الله تعالى عليه وآله وسلم نڭ هم اصحاب كرام رضوان الله تعالى
عليهم اجمعين نڭ احوال لر نى بيان ايتكان كتابلر بز نڭ تيلمزده بار
بولغانلقدن، اوشبو كتابمى نى زمان سعادتدن واصحاب كرام زمانلرندن
صوڭ كىلگان اسلام پادشاهلر نڭ حال لر نى بيانغه حصر قىلوب، خلفاء
بنى اميه احوال نى بيان ايله باشلاونى مناسب كوردم «وبالله التوفيق»

اۆلگى باب

خلفاء بنى اميه احوالى بياننده.

معلوم بولسونىكم رسول اكرم صلى الله عليه وسلم خىزىرلىرى دىيادىن كىتكىدىن صوڭ آنىڭ اورىنىنە بارچە صحابىلارنىڭ اتفاقرى ايله خىزىر ابو بكر الصدىق رضى الله تعالى عنه خلىفه بولوب خىزىر ابوبكرنىڭ وفاتىدىن صوڭ خىزىر عمر الفاروق آندىن صوڭ خىزىر عثمان ذى النورىن صىكرە خىزىر على المرتضى رضوان الله تعالى عليهم اجمعىن خلىفه بولدىلار .

- اوشبو چىهار يار كرامنىڭ خلىفهلىك مىدىلىرى اوتوز يىل بولدى .
آنلاردىن صوڭ خىزىر بنى اميه، اهل اسلامغه خلىفهلىك ايتدىلار .

رسول اكرم صلى الله عليه وسلمنىڭ باياسى عبدمنافنىڭ بر اوغلى عبدشمس اسملى ايدى . شول عبدشمسنىڭ اوغلى اميه اسملى ايدى . اوشبو خلىفەلەر شول اميهنىڭ نىسلىنىدىر شونىڭ، اوچون آنلارنى خىزىر بنى اميه دىيىپ آتادىلار .

خىزىر بنى اميه بارچەسى اون دورى كەسەدر خلىفەلىكلەرنىڭ ايتدىسى ھىجرىنىڭ قىرغى بىرىنچى يىلىدە بولوب سىكىسان اوچ يىلدە دورى آى دىيادە خلىفەلىك ايتدىلار . كەم آى ھىسابى ايله كەملىك آى بولور . روايت ايدىلمىشدر كەم، رسول اكرم صلى الله عليه وسلم خىزىرلىرى بر كون مىنبردە وفاتلىرىدە، خىزىر بنى اميهنىڭ اهل اسلامغه مىڭ آى مىدى خلىفەلىك ايدىپ شول مىدى اچىدە خىزىر امام ھىسەبن رضى الله عنه گە ھەم باشقىە مىسلمانلارغە آنلار سىبىندىن كوب ظلم و جفالىر ايرىشەچىك ايدىكىنە ھىق سىبھانىە و تعالىنىڭ اھامى ايله مىطاع بولوب، اول خىزىر بوتوغرىدىن قايتوغە قالدىلار نىدە، فى الحال جىرائىل علىه السلام نازل بولوب انا انزلنا سورەسىنى كىلىشردى؛ (لەيلىة القدر خىر مىن الف شىر)دىن مىراد شولدر دىيىشلەر .

اوشبو بنى اميه پادشاهلرينىڭ حضرت معاويه هم عمر بن عبدالعزىزدن باشقەلرى كويسى، شفقت وحمىتىسىز هم ظلم وفسق وچوردن تارتونمى تورغان بولمىشدر. اچلرنىڭ ايڭ بىخشيلىرى حضرت معاويه ايله عمر بن عبدالعزىز حضرتلر يىدر. آنلرنىڭ اوصافى حسنهلورى انشاءالله تعالى اوز اورننده ذكر ايدلور.

بنى اميه خليفهلرينىڭ پايىختلرى شام شەرى ايدى. آنلرنىڭ اولگىسى حضرت معاويه رضى الله عنه در.

برنجى فصل

معاويه رضى الله عنه احوالنده در.

حضرت معاويه ابو سفیان اوغلىدر. ابو سفیاننىڭ اسمى صخردر. ابوسفیان دیوب كنيهسى ايله مشهور بولدى. ابوسفیان حرب اوغلىدر. حرب اميه اوغلى، اميه عبدشمس بن عبدمناف اوغلىدر. عبدمناف رسول صلى الله عليه وسلمنىڭ باباسىدر. ابوسفیان مكە شەرىنىڭ حاكىمى ايدى. حضرت معاويه رسول عليه السلامنىڭ پيغمبرلىكىدىن آلتى يىل الگارى آندان طوغەشدر.

مكە شەرى فتح ايتولگان كونده آتاسى ايله برگە اول حضرت صلى الله عليه وسلم حضور شريفلر يىنە كيلوب، هر ايكسى ايمان كيلتوردىلر. حضرت معاويه اوزون بويلى، آق بوزلى، خوش صورتلى كشى ايدى. معتبر توار يىخده مذکوردر كم معاويه رضى الله عنه، رسول صلى الله عليه وسلم حضرتينىڭ قرآن يازا تورغان يازوچىلرندن ايدى. اول حضرت آننىڭ حقنده تورلى وقتلرده كوب اينگو دعالم قيلمىشدر. اول جملەدن (اللهم اجعل هاديا مهديا) يعنى «الهى سن معاويه نى هدايت ايتكوچى وتوغرى يولغە كونلگوچى قىلغل» هم (اللهم علم معاوية الكتاب والحساب

وقه العذاب) یعنی «الهی سن معاویه گه یازونی و حسابنی اویرانکل هم-
 آنی عذابدن صافلاغل» دیوب دعائر ایندکی روایت ایدامشدر. و بر
 کون اول حضرت صلی الله علیه وسلم حضرت معاویه گه خطاب ایدوب
 (یا معاویه اذا ملکک فاحسن) یعنی ای معاویه اگر پادشاه بولساک
 یغشیلق اینکل دیوب بیورمشدر. بو سوز ایله کیله چکده آنک پادشاه
 بولماقینه اشارت ایله مشدر.

حضرت معاویه رسول علیه السلامدن اوشبو سوزنی ایشتانمندن صوگ
 همیشه خلیفه بولو امیدنک توردم دیمشدر. بعض سلفدن منقولدرکم: معاویه
 رضی الله عنه غایتده جو مارد هم مهابت و شجاعتلی و کورکام تدبیرلی بیک
 مروتلی هم حلم و عفوده بی نظیر، هر جهندن کامل، گویا که خلیفه لک
 اوچون یاراتولغان کبی ایدی. علم و مروتی هم حسن اخلاقی
 توغر یسنده عرب تلنده ایکی مستقل هکتاب یازلمشدر. سخاوتی شول
 در جده ایدیکم: بر وقتک امام حسن رضی الله تعالی عنه، اوزینک بورچلرنندن
 شکایت ایتکچ، حضرت معاویه آکا بر یولی سکسان مک آلتون تنکه
 باغشلامشدر.

آزغنه بهانه ایله نچه یوک آچه لر اوله شور ایدی.

حضرت معاویه ننگ خلیفه لگی.

معاویه رضی الله عنه ننگ آغاسی یزید بن ابی سفیان، عمر رضی الله
 عنه ننگ خلیفه لگی زماننده حضرت عمر طرفندن، شام ولایتینه حاکم
 ایدوب بیارلگان ایدی.

هجرتنک یکرمنچی سنه سنده اوشبو یزید وفات ایدوب، اوز اورنینه
 حضرت معاویه نی شامغه حاکم قیلوب فالدردی. حضرت عمر هم ایشتکچ
 بو اشکه راضی بولوب، حاکم لکینی تصدیق ایدی.

حضرت عثمان نك خليفه لىكى زماننده هم حضرت معاويه شول اورنده توردى عثمان رضى الله عنه شهيد بولغاچ حضرت معاويه آنك فرنداشلارندن بولغانلقدن قصاص اوچون، آنك قانلى نك اوتورلما كىنى طلب ايدوب شول سبب ايله حضرت على كرم الله وجهه گه فارشى خليفه لىكى ده والابلاب، شام، حلب ومصر اهل لرىنى اوزينه اطاعت قيلدردى. حضرت على گه مقابل بولوب، آرالرنك صوغشلا واقع بولدى حضرت على وفات ايتكندن سوڭ، امام حسن رضى الله تعالى عنه ايله هم آرالرى بوزولوب ايكى آراده صوغش بولماقنى ياقنلاشقاچ، قول اصح اوزره هجرتنك فرق برنچى يلنده، ربيع الاول اينده حضرت حسن، اهل اسلامك قانلرى يوقغه توگلماسون ديوب، حسن اختيارى ايله خليفه لىكى حضرت معاويه گه طايشروب اوزى فراغت ايتكاچ بارچه اهل اسلام حضرت معاويه نك خليفه لىكىنه راضى بولوب خلافتى درست وشرعى بولدى. حضرت معاويه گه بارچه اهل اسلام اطاعت ايدوب اتفاق اوزره بولغانلقدن اول سنه گه عام الجماعة ديوب آد قويدلر.

حضرت معاويه يالقوزى خليفه بولوب قالغاچ، مروان خبيثنى مدينه منوره گه حا كم قيلدى. شول سنه لرده مسلمانلر مغرب ولايتنك گى افرىقيه شهرى تيره سنك، كافرلر ايله صوغشوب اهل اسلام غالب كيلوب كوب، مال واسپرلر آلدلر.

هجرتنك فرق ايكنجى يلنده حضرت معاويه طرفندن، عبدالرحمن اسملى عسكر باشلقى يبارلوب سجستان شهرلرى فتح ايتولدى. ۴۳نجى يلده سودان ولايتنده گى بعض شهرلر مسلمانلر طرفندن فتح قيلولدى ۴۴نجى يلده هندستانداغى كابل شهرى فتح ايدلوب، مهلب اسملى

۱ معاويه ايله حضرت على رضى الله عنهما آرالرنده واقع بولغان صوغشلا جمل وصفين واقعه لرى ديوب مشهورلردر، جهله اصحاب كوام رضوان الله تعالى عليهم اجمعينار حقتده رعايه ادب لازم اولدقندن اوشبو واقعه لرنك بو اورنده تعميلنى ذكر مناسب كورلمادى. منه

سرداری هندستان کافرلری ایله صوغشوب غالب کیلدی. ۴۵نچی سنهده ترکستانداغی قبقان شهرینی مسلمانلر صوغشوب آلدیلر. ۲۷نچی یلک، غطای ولایتی نڭ کافرلری بیک کوب لشکر ایله خروج ایدوب اسلام لشکری جهلهسی شهید بولوب کافرلر قبقان شهرینی کیری آلدیلر. اهل اسلام نڭ ترک کافرلری ایله اول مرتبه صوغشولری اوشبوایدی. هجرت نڭ ۴۸نچی یلنده، حضرت معاویه اسلام لشکری ایله اوزی قبرس جزیره سینه سفر قیلدی.

۵۰نچی سنهده عجم ولایت نڭ قوستان شهرینی مسلمانلر صوغشوب آلدیلر. هم شول یلده حضرت معاویه اوزینڭ یزید اسملی اوغلینی سردار ایدوب کوب لشکر ایله روم ولایت نڭ قسطنطنیه شهرینه صوغشقه یباردی. شول صوغشک صحابه اولوغلرندن، ابویوب الانصاری رضی الله عنه هم آندان باشقه نچه صحابه لر وکوب مسلمانلر شهید بولدیلر. صوگره کفارغه غالب کیلوب، قسطنطنیه اهلی خراج بیرورگه راضی بولوب، صلح قیلدیلر. شول وقتلرده مدینه دن امام حسن رضی الله عنه نڭ وفات بولغانلقی ایشتولوب حضرت معاویه اوزندن صوڭ اوغلی یزیدنی اورنینه خلیفه ایتو اوچون شام اهلندن بیعت آلدی.

هجرت نڭ ۵۱نچی یلنده حج قیلماق اوچون معاویه مدینه منوره گه کیلگاج مدینه ده گئی صحابه لر دن، عبدالله بن الزبیر و عبدالرحمن بن ابی بکر رضی الله عنهم لردن کوب ماللر بیرما کچی بولوب یزید اوچون بیعت استادی، آنلر راضی بولمادیلر راضی بولغان کیمسه لر دن بیعت آلوب شامغه فایتدی. ۵۴نچی یلده عبید بن زیادنی سردار ایدوب خراسان ولایتینه کونوردی. (۲) جیحون دریاسنی توله لر ایله کیچوب بخارا ولایت نڭ بعض شهرلرنی فتح ایتدیلر.

طبرستان خلقی هر یل بش یوز مڭ آچه خراج بیرورگه وعده

ايدوب صلح قىلدىلار ھجرتىڭ ۵۶ نچى يىلىڭ، حضرت معاويەنىڭ سردارلىرىدىن بىرى، مغرب ولايتىدا كفار ايلە نچە مرتبە زور صوغىشلار قىلۇپ ھەر ايكى طرفدىن بىك كۆپ كىشىلەر ھلاك بولدىلار. قىس شريفنى اولدە حضرت عمر رضى الله عنہ فتح قىلۇپ سوڭرە يىنە كافرلار كىلۇپ آلتانلار ايدى. حضرت معاويە تىكرار فتح قىلۇپ، اهل اسلام غالب كىلدىلار. والىھىل حضرت معاويە ھىندە رسول الله صلى الله عليه وسلم نىڭ (اللھم مكنتھ فى البلاد) دىگان دعائى شريفى مستجاب بولۇپ، اول حضرتنىڭ معجزەسى ظاھر بولدى مغربكى قىرۋان شىرىدىن مشرقك بخارا شىرىنە چە ويمىن ولايتىدىن قىسطنطنىيەغە چە ھم شام ومصر وعراق وجزيرة ارمىنىيە وآذربايجان وروم وفارس ھم خراسان وماوراءالنھر ولايتلىرىنىڭ كۆپ شىرلىرى، حضرت معاويە زىمانىڭ فتح ايدۇپ چەلەسىنە ضابط وحاكم بولدى نىڭ زىمانىدا اسلام دولتى قوۋە كامالە ھاسىل ايدى.

حضرت معاويەدىن قالغان اشىلار.

مروىدىركىم، خلىقدىن بىعت آلتانك آنط ايتىدىمك، عىد خطبەسىنى صلاۋە عىدىدىن مۇقىم او قومق، عىد نمازى اوچون اذان او قومق، تىكىير عىدىلارنى كىموتىمك، پىچولسىگان خادىملارنى خىدمت ايتىدىمك دىوان اوچون مۇخسوس مەرتۇماق، كعبەللىغە يىنكا اورتو يابقانك اسكىسىنى چىقارۇپ آلتىق، خوارج طائفەسىدىن بىر كىسە حضرت معاويەنى قىلچ ايلە اورۇپ جىراھتلىگاندىن سوڭ قورقوسىدىن مسجد جامىك بىر مۇخسوس بولمە ياصاب نمازنى شول بولمە اچىدە او قومق واوزىدىن سوڭ اوغلىنى خلىفەلىككە تىعىن ايتىمك، بىر شاعر كىشىنىڭ اوغرىلىقى ثابت بولغاچ بىر ايكى بىت ايتۇپ، يالنىماق ايلە آنى عفو ايدۇپ، ھىد شىرىنى اسقاط ايتىمك، اوشۇل چەلەسى حضرت معاويەدىن قالغان اشىلار. عرب خلىقى اچىدە تولى طىاملار آشاو ھم معاويە اھدا ئىدىر دىمىشلار.

فائده.

معاویه (رضی الله عنه) نك خلافتی زماننده صحابه اولوغلرندن وفات ایتکان کوسه لر اوشبولردر. رسول صلی الله علیه وسلم خاتونلرندن حفصه و ام حبیبه و صفیه و میمه و نه و سوده و جویریہ و عاتشه رضی الله تعالی عنهن اوشانداق عثمان ابن طلحه بواب کعبه معظمه و عبد الله بن سلام و لبید الشاعر و عمر و بن العاص، حاکم مصر و صفوان بن امیه و محمد بن مسلمه و ابو موسی الاشعری و زید بن ثابت کاتب رسول الله و کعب بن مالک شاعر رسول الله و مغیره بن شعبه بصره حاکمی و جریر بن عبد الله و ابو ایوب الانصاری کیم شهید بولوب، استانبولده فالدی و سعید بن زید عشره مبشره دن و عثمان بن ابی العاص و خالد بن الولید و عمران بن الحصین و عبد الرحمن بن ابی بکر الصدیق و سعد بن ابی وقاص عشره مبشره دن و قثم بن العباس و عبید الله بن العباس و جبیر بن مطعم و حسان بن ثابت (رسول الله نك شاعری) و سعید بن العاص و ابو مخدومه اولحضرتنك مؤذنی و سمرة بن جندب و ابوهریره رضوان الله تعالی علیهم اجمعین و آنلردن باشقه کوب صحابه لر حضرت معاویه خلافتی زماننده وفات ایتدیلر.

حضرت معاویه نك وفاتی.

حضرت معاویه، شام و لایتنده حضرت عمر خلافتنده، دورت یل و حضرت عثمان خلیفه لکی زماننده اون ایکی یل و حضرت علی خلافتنده بیس یل هم امام حسن خلافتنده، آلتی آی مقدراری حاکم بولوب، صوگره بارچه اسلام مملکت اریبه مستقل خلیفه بولوب، اون توفز یلده اوچ آی، یا که سکز آی سلطنت و خلیفه لک ایدوب، هجرتنك ۶۰ نچی یلنده رجب آینده یتمش سکز یاشنده، دمشق شامده وفات ایتدی (رضی الله تعالی عنه) وفاتی وقتنده رسول اکرم صلی الله تعالی علیه و سلم نك مبارک صاچندن، بر نچه دانه قیلنی دفن ایتکانده اوزینك آغزینده و کوزلرینده قویارغه وصیت ایتدی. حضرت معاویه نك عبد الرحمن، یزید و عبد الله اسملی اوغللاری هند، رمله صفیه و عاتشه اسملی قزلاری بولوب، اوزندن صوگ نچه سی فالغانی معلوم توکلدر.

ایکنچی فصل یزید بن معاویه احوالنده

حضرت معاویه نك اوغلی یزید هجرت نك یکر می آلتنچی یلنده دنیاغه کیلدی. قارا یوزلی، ایری گاوده لی، سیمز وکوب توکلی ایدی؛ یوزنده چچک علامتی - شادراق بار ایدی. عالم و فصیح هم بلیغ شاعر بولسه ده اوزی زانی ولوطی ومدمن خمر ایدی. شفقت و مرحمتسز ظالم وفان توگوچی ایدی. رسول الله صلی الله علیه وسلم نك اهل بیتینه هم حرمین شریفین اهلینه ایتدکی هر تورلی ظلم واهانتلری قیامتکجه اهل اسلام نك اوزندن نفرت ایتولارینه سبب بولمشدر. آنك حقتک رسول اکرم حضرتندن منم امتندن ايك اول سنتیمنی اوزگار توچی بنی امیه دن یزید اسهلی کیسه بولور مضموننده حدیث صحیح روایت ایدلمشدر.

هر ویدر کم خلفاء بنی امیه دن عمر بن عبدالعزیز حضورنده بر کیسه یزیدنی امیر المؤمنین دیوب یاد ایتکلج، عمر حضرتلری بیک آچولانوب، آنداین فاسق و ظالم کشی گه امیر المؤمنین دیمک درست توکلدر دیوب اول کشینی یکر می فامچی صوفدردی.

اجمال قصه کربلا (۱)

یزید بن معاویه، آناسی وفات ایتکانکجهص جا کمی ایدی فی الحال دمشق شامغه کیلوب مقدمه آناسی معاویه آنك اوچون خلقدن بیعت آلغانلقدن حاضر وغائب بولغان مسلمانلر بعضلری اختیارلری ایله و بعضلری ایرکسز بیعت ایتدیلر. لکن امام حسین و عبدالله

(۱) کربلا اصلی کرب بلا عربی کاف ایله در کربلا دیوب کاف فارسی ایله او قو غلطدر منه.

بن الرزير حضر تلىرى: يزىد ظالم و فاسقذر. خليفه لك گه مستحق توگلدنر ديوب سابقا ولا حقا هيچده راضى بولماديلر.

هجرتنك ۶۰ نچى يلنك رجب آي نك آخرنك هر ايكي سى مدينه دن چغوب مكه شهرينه كيتديلر. شول وقتده كوفه شهرينك الوغلى يزىدنك خليفه لكينه راضى بولماينچه امام حسين (رضى الله عنه) نى خليفه لك گه اوزلرينه چاقروب خطار يبارديلر. حضرت حسين اول امتحان اوچون آناسى ايله برتوغمه قز قزنداشى نك اوغلى مسلم بن عقيل بن ابى طالبنى كوفه شهرينه يباردى، مسلم كوفه گه بارغاج اوتوزمك كشى آكنا اطاعت ايدوب جمله سى حضرت حسين گه بيعت ايله مك فصدننه ايدكلى حضرت حسين گه ايشتلوب، امام حضرتلى كوفه گه باررغه نيت ايتدى. صحابه اولوغلى بارماغل ديوب نصيحت ايتسه لرده حضرت حسين رضى الله عنه اوزينك نيتندن دونمدهدى. بابام رسول الله صلى الله عليه وسلم نى توشمده كوردم اول مكنا بر نرسه امر ايتدى البته شونى اشلارمن ديوب اهل بيتندن اون سكر كيمسه وباشفه توابلارندن آلمش كشى نى يانينه آلوب، ذولحجه آي نك يكرمنچى كوندنه مكه دن كوفه گه باررغه بولغه چقديلر. اول آلمش كشىلرنك اوتوز ايكي سى صحابه لردن ايديلر. بو واقعه دن الگارلى، يزىد عنيد كوفه اهلى نك اوزينه خلافت قىلولارنى ايشتوب، عبد الله بن زيادنى كوفه گه حاكم ايدوب يبارگان ايدى. ابن زياد، ياننكغى اوتوز كشى ايله كوفه گه كيلكچ، كوفه اهلى اولده آكنا قارشى توروب يولداشلىرى ايله جمله سىنى محاصره ايتديلر. ابن زياد بيك حيله كار كشى ايدى بر حيله ايله جيولغان خالقنى تاراتوب، سوكره مسلم بن عقيل رضى الله عنه نى كىلتورتوب شهيد ايتكچ، كوفه اهلى اختيارسىز ابن زيادغه اطاعت ايتديلر هم حضرت حسين توغرىسنده قىلقان عهدلرينى بوزوب، يزىدنك خليفه لكينه راضى بولديلر.

حضرت حسین یولغە چقاندىن سوڭ اوشبو خبرنى اىشتوب
مضطرب بولدى ھم مكدەن چقانينە اوڭندى شولاي بولسەدە قضاغە
راضى بولوب يولندە دوام ايتدى. ابن زياد كوب عسكەرلر ايله ھەر
بن سعيد بن ابى وقاصنى امام حسيننى يزيديكە اطاعت ايتدرك اوچون،
امام حسيننڭ قارشوسينە چقارغان ايدى.

كر بلا صحراسندە ھەر بن سعيد لشكرى ايله حضرت حسيننى ھم
بولداشلىرىنى محاصره ايدوب فرات يلغەسندن سو آلودن ھم شول
توشكان اورنلرندن كوچودن بالسكليه منع قيلوب اسىلك وصوصزلق
سببلى حضرت امام ھم اهل بيتى ويولداشلىرى يدى سكر كون بيك
كوب، اذيت وجفالر چيگگاندىن سوڭ عاقبت محرم آينڭ ۱۰ نچى
كونندە عاشورا كونى جمعه كون طاكڭ وقتىندن اويله وقتينە قدر
آرالرنندە صوغش بولوب، حضرت حسين رضى الله عنہ اوتوز ايكى
آطلق قرق جياولى بولغان يولداشلىرى ايله، غايىتدە غيرت وبھادرلقلر
كورساتوب، آخر الامر، دشمان طرفىدىن چيگسز اذيت وجفالر كورب
شھادت شربتىنى نوش ايتدىلر.

شھيد بولغانلرنڭ اچندە حضرت حسين اوزى ھم ايكى اوغلى
وقرنداشلىرى بار ايدى. بر روايتدە بكرمى اوچى اولاد واقربالرندىن
ايدى امام حسين رضى الله عنہنڭ مبارك گودەسى كر بلا صحراسندە
قالدى. حضرت حسين شھيد بولغان كوندە حق سبحانہ وتعالى قدرتى
ايله قوياش توتولوب، كون تمام قارنغو بولوب، كيچەسندە كوب
بولدىلر آتيلوب الوغ علامتلىر ظاهر بولدى. بعضيلر يدى كونگەچە
قوياشنڭ نورى ضعيف بولوب توردى ديمشلىر.

(نظم)

اترجوا امة قتلت حسيناً * شفاعتہ جده يوم الحساب
منقولدىركم، حرمين شريفين اولوغلىرى امام حسين رضى الله عنہنڭ

شهید بولغانلقیمینی ایشتكلاچ یزیدکه ایتکان بیعتلرینی بوزوب، قاتی دشمان بولدیلر. اول وقتک مکهنک حاکمی حضرت عبدالله بن الزبیر ایدی. بوخبر یزید پلیدکه ایشتولگلاچ، یزید، مدینه حاکمی عمر و بن سعیدکه فرمان یباروب یزیدنک امری ایله عمر و بن سعید عبدالله بن الزبیرنک اوزینه بیک قاتی دشمان بولغان، عمر و بن الزبیر اسملی قرنداشینی هم انیس اسملی برکیمسهنی ایکی مک لشکر ایله مکه گه یباردی. عبدالله بن الزبیر بوخبرنی ایشتكلاچ قارشولارینه لشکر چقاروب عبداللهنک لشکری غالب کیلوب انیسنی اولتوردیلر. وعمر و بن الزبیرنی توتوب مکه گه عبدالله بن الزبیر حضورینه کیلتوردیلر. عبدالله آنی طایاق ایله صوقدروب شونده وفات ایتدی.

حاربهء مدینه

حره واقعهسی دیوب مشهوردر؛ مرویدرکم، مدینه اهلی یزید عنید طرفندن قوبولغان حاکملری عثمان بن محمد بن ابی سفیاننی وجمله بنی امیه نسلندن بولغان کیمسهلرنی، مدینهدن سوروب چقاردیلر. بوخبرنی یزید پلید ایشتكلاچ مسلم بن عقبه اسملی بر خبیثنی اون مک عسکر ایله مدینه گه صوغشقه یباردی، مدینه اهلی بو خبرنی ایشتوب مدینه اطرافینه خندقلر قازوب صوغشقه حاضرلندیلر هجرتنک ۶۳ نچی یلنده ذوالحجه آخرلرنده، یزید لشکری مدینه گه ایرشوب، شهر طشمنده حره دیگان اورنغه توشدیلر.

مدینه اهلینه اوچ کونگه چه یزیدکه بیعت ایتونی تکلیفی قیلسه لرده، مدینه اهلی هیچن راضی بولماغاچ، یزید عسکری حدیث شریفی مضمونندن قورقماینچه، مدینه اهلینه فارشو صوغشوب، مدینه خلقینی قردیلر-اوچ کونگه چه شهرنک اچینه فلج چیکوب اهل اسلامنک ماللرینی طالاب انواع خسارت وهر تورلی ظلم وادبسنلک لار ایتدیلر. عوام مسلمبندن

باشقە يىدى يوز مەقدارى علماء و اهل قرآننى شەھىد قىلدىلار. آنلارنىڭ
 اچىنە اوچ يوزى صحابەلەر ايدىلار. و مەڭ عدد باكرە قىلارنى جەز ايلە
 تصرف ايتدىلار. تەظىمى واجب بولغان رسول اكرم صلى الله عليه
 وسلم نىڭ شەھرى اچىنە ھېچ بىر مەسلمان كىشى اسلامى تورغان قىباحت
 و فسادلار اشلاب، صحابە كرام حضرتلارنى بى نىھايە تشویشلەر بىردىلەر.
 ھى رسول صلى الله عليه وسلم نىڭ مەسجىد شەرىفىدە اوشبو ظلم
 و بىھى اھلىنىڭ قىتەلەرنى، اوچ كۈنگە قەدر جەمەت نەمازى اوقولمايۇب،
 اهل مەدىنە تەمەم ھىران و مەضطرب بولدىلەر.
 عاقىبەت سەلامەت قالغان مەسلمانلەر چارەسز بولۇپ ايركەسز يەزىد
 پەللىدە بىعت ايتارگە مەجبۇر بولدىلەر.

مەھار بەھ مەكە

مەزكۇر مەسلمان بى دىن، يەزىد غەنىدەنڭ امرى ايلە مەدىنەدەن مەكەگە
 كەتتۇب، صەرخاۋلقى سەبەبلى يۈلدە ھەلاك بولدى، آنىڭ اورنىنە ھەسەن
 اسمەلى كەسە لىشكرگە سەردار بولۇپ مەھرىم آيىنىڭ ۴ نچى كۈنىدە
 مەكەگە ايرشۇب شەھەرگە ياقىن يەردە چادىرلەر قوردىلەر.

ھەزرىت عبدەللاھ بن زەبىر مەكە مەھدە امىر المؤمنىن و رەئىس
 المەسلمانلەر ايدى. مەسلمانلەر ايلە ھەرم شەرىف اچىنە چادىرلەر قوردۇب
 مەھسەن بولدىلەر اهل ظلم و فساد بولغان يەزىد لىشكرى، مەكە ياندىغى
 ايكى تاۋ باشىدە (۱) مەنجىق قوردۇب مەكە اھلىنە تاشلار آتاپا شىلادىلەر.
 آتقان تاشلەرنى كۈبسى كەبە مەھمەدنىڭ دىۋارىنە ايرشۇب، بەھس
 يەلەرنى ويران قىلدى.

يەزىد لىشكرەن بەرخەبىت بەرپارە اۋط اوچوردۇب، جەل قوتى ايلە

(۱) مەنجىق ۱۱ گى زەمانەدە صوغۇش و قەتلەرنە دىھانغە يراقىن تورۇب تاشلار آتتا

تورغان بەرتورلى قورالنىڭ اسمەلەر. مەھ

شول اوط كعبه نك اورتوسينه ايرشوب، اول كعبه نك اوستونده گى اورتوسى تمام يانوب، صكره اوط كعبه الله نك توشامينه توتاشوب كوب يرلرى ياندى.

قدىمدن تبركا آلتون اولاقدا اصلوب قوبولغان اسماعيل عليه السلامغه فدا اوچون جنتدن كىلنگان قوچقار نك موگزلرى يانوب كول بولدى. لشكر اشقيا انواع ادب سزلك ايله اوتوز قرق كون مكه شهرىنى محاصره ايتدكلرندن صوكت، ربيع الاخر آيى نك ۳ نچى كوننده يزىد پلىدنك وفات بولغانلىق خبرى ايشتلوب ايكى عسكر بر برى ايله مصالحه ايله دىلر. اهل اسلام عبدالله بن الزبير حضرتلرينه بيعت ايدوب شام عسكرى كبرى شامغه قايتوب كىتىدلر.

يزىدنك خلافتى زماننده بولغان واقعه لر.

مرويدركه، يزىدنك خليفه لىگى زماننده مسلم بن زياد اسملى برسردارى خوار زم ايله بخارا شهرلرينى فتح ايلدى. كعبه معظه گه ايك اول يفاكدن اورتو ياپقان اوشبو يزىدر و بر روايتده ابن الزبيردر ديمشله.

يزىد پلىد غايتده فصيح و بليغ شاعر ايدى. مهربنك نقشى «ربنا لله» كلمه لرى ايدى.

معاويه، خالد، ابوسفيان عبدالله الاكبر، عبدالله الاصغر، عمر، عبدالرحمن، عتبه الاعور، محمد، ابو بكر حرب، و ربيع اسملى اوغللرى بار ايدى.

يزىدنك وفاتى هجرتنك ۶۴ نچى يلنده ربيع الاولنك نصفنده واقع بولدى حوران شهرنك يا كه حمص شهرى ياقننك ذات الجنب، خسته لىگى ايله هلاك بولوب ميتىنى پايتهنى بولغان دمشق شهرينه كىلتورب دفن ايتدىلر.